

عنوان: بررسی و تحلیل اقتصاد زنان
روستایی

- موارد مرتبط با بحث های **بررسی و تحلیل** فعالیت های اقتصادی
- - تناسب و ارتقاء هدفمند عرضه و تقاضا
- - اقتصاد کار و بررسی وضعیت سرمایه های انسانی
- - عوامل تاثیر گذار بر فعالیت مورد نظر
- - عوامل تاثیر پذیر از // //
- - برنامه ریزی برای ارتقاء بهره وری و افزایش سودخالص فردی و اجتماعی

- تناسب و ارتقاء سطوح عرضه و تقاضای موثر:
- کشاورزی در حال حاضر فعالیتی معیشتی (Subsistence) نیست، بلکه کاملاً اقتصادی و تجاری (Commercials) است.
- کشاورز به لحاظ کسب درآمدی باشاغلین در سایر بخش های اقتصادی تفاوتی ندارد.
- موفقیت کشاورز به عنوان یک شاغل در کسب و کار کشاورزی در گرو توسعه و ارتقاء عرضه و تقاضای محصولات کشاورزی است.

● عرضه (supply):

● تفاوت عرضه با تولید

● کلید واژه های مرتبط با عرضه (انتخاب مناسب نوع فعالیت، افزایش بهره وری، هدفمندی حمایت های دولتی و ....)

● تقاضا (Demand)

● وجود تقاضای موثر برای محصولات کشاورزی موجب **ثبات قیمتی** و جلوگیری از **افت آن** می گردد. مشکلی که متاسفانه در برخی سالها سبب زیان شدید، نارضایتی کشاورزان و بعضا خروج آنان از بخش می گردد.

- **تقاضای موثر** نیز شامل موارد متعددی است که آنها را می توان در چهار محور عمده خلاصه نمود.
- 1- مصرف خصوصی (Private consumption)
- 2- نگهداری (Protection)
- 3- تبدیل (Convert)
- 4- صادرات (Export)
- **بازاریابی** باعث **افزایش تقاضای موثر** می شود.
- **دسترسی به بازارهای جدید- بازارهای بزرگ - مثال چین و اقتصادهای نوظهور**

- بازاریابی فرایندی مدیریتی برای رفع نیاز بشر از طریق تولید و مبادله ارزش است. به عبارت دیگر بازاریابی خلق و ارائه ارزش برای تقاضا کنندگان همراه با تولید سود برای عرضه کنندگان است.

● اهداف بازاریابی:

● -افزایش درآمد خالص (منافع فردی **Profit** و اجتماعی **Benefit**)

● - افزایش اشتغال مولد

● - افزایش تولید ناخالص داخلی (GDP)

● - تعادل زمانی و مکانی قیمت- ذخیره احتیاطی (**Buffer stock**)

● - مدیریت و تقویت زنجیره های ارزش

● - افزایش سود و مطلوبیت همه گروههای فعال اقتصادی (تولید کنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان)

- بنابراین هر فعالیتی برای آن که اقتصادی باشد، باید **عرضه و تقاضای آن** بر اساس **قوانین اقتصادی** شکل بگیرد تا:
  - - تولید آن استمرار داشته باشد.
  - - اشتغال مولد ایجاد نماید.
  - - سودآوری شخصی و اجتماعی قابل قبولی به وجود بیاورد.
  - - در راستای بهبود و جابه جایی متغیرهای کلان اقتصادی باشد.
  - - ملاحظات زیست محیطی رعایت گردد.
- فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری نیز از این **قاعده کلی** مستثنی نیست.

- فعالیت های اقتصادی زنان:
- سال 1975(1354): **نقطه عطف** در تاریخ اقتصاد زنان
- نامگذاری دهه 1975-1985 میلادی به نام **دهه زنان**
- ابداع مدل(الگو)ها و روش های مختلف برای **توسعه** فعالیت های اقتصادی زنان

- اقتصاد کار و تحلیل جمعیتی فعالیت های زنان روستایی:
- در اقتصاد کار یکی از مهمترین عوامل ایجاد درآمد و اشتغال پایدار، تشکیل سرمایه های انسانی (Human capitals) است.
- به عقیده لوکاس، تشکیل سرمایه های انسانی حاصل تجهیز نیروی انسانی (جمعیت جویای کار) به وسیله دانش، مهارت، تجربه و تخصص است.
- در مورد جمعیت آماده به کار به اعتقاد کارشناسان:
- در حال حاضر در مورد نیروی انسانی در کشور، یک پنجره جمعیتی باز شده که با شرایط موجود تا حدود دو دهه دیگر نیز همچنان باز خواهد ماند.
- نظریه بیکر
- سود اجتماعی حاصل از پنجره جمعیتی زنان در ادبیات اقتصادی سود جمعیتی زنان نامیده می شود.
- در صورت عدم برنامه ریزی و استفاده درست، هزینه فرصت مربوطه به پنجره جمعیتی بسیار زیاد خواهد شد.

- جایگاه جمعیت و نیروی کار کشاورزی زنان روستایی در سطح کشور
- - در سال 1401، جمعیت 15 تا 65 سال کشور 63794249 نفر بوده که نسبت به سال گذشته 827438 نفر بیشتر بوده است.
- از این میزان 40.9 درصد جمعیت، فعال و 59.1 درصد جمعیت غیر فعال کشور بوده است (نرخ مشارکت اقتصادی کشور 40.9 درصد است).
- نرخ مشارکت زنان 13.6 درصد و نرخ مشارکت مردان 68.2 درصد بوده است.
- این نرخ برای زنان در کشورهای منا (خاورمیانه بعلاوه شمال آفریقا) 20 درصد (55 درصد کمتر از مردان) و در سطح دنیا 50 درصد (30 درصد کمتر از مردان) است.

- بر اساس این آمارها:
- می توان گفت، با وجود پنجره جمعیتی و پتانسیل عظیم نیروی کار زنان، ایران به لحاظ نرخ مشارکت اقتصادی یکی از مردانه ترین کشورهای دنیاست.
- "نیروی کار زنان، گنجینه ای پنهان و سرمایه ای قابل اتکاء"
- در سال 1398 نرخ مشارکت زنان با مدرک تحصیلی دیپلم و بالاتر 69 درصد بیشتر از زنان با مدرک پایین تر از دیپلم بوده است (فرصت استفاده بیشتر از پنجره جمعیتی بانوان).
- این رقم در مردان 13/8 درصد بوده است.
- برنامه ریزی برای استفاده بیشتر از نیروی کار زنان در کشور، موضوعی بسیار مهم و راهبردی است که حتما باید در دستور کار قرار گیرد.

- بر اساس آمارهای سال 1401
- 86.4 درصد از زنان در سنین بین 15 تا 65 سال تمایل یا درخواستی برای کار ندارند (71 درصد خانه دار، 20 درصد در حال تحصیل و ...).
- بر اساس تحقیقات انجام شده **کشش (حساسیت)** عرضه نیروی کار زنان نسبت به **دستمزد، زیاد و بزرگتر از واحد** است.
- از جمعیت آماده و متقاضی کار زنان در کشور **15.8** درصد بیکار هستند.
- این آمار برای مردان **7.7 درصد** است.

- سهم اشتغال در بخش های مختلف اقتصادی کشور (سال 1401):
- - الف): **بخش کشاورزی**
- زنان **13.8** درصد (3.4 درصد کمتر از سال گذشته)
- مردان **15** درصد (1.2 درصد کمتر از سال گذشته)
- - ب): **بخش صنعت**
- زنان **26.6** درصد (1.3 بیشتر از سال گذشته)
- مردان **34.9** درصد (0.04 درصد کمتر از سال گذشته)
- - ج): **بخش خدمات**
- زنان **59.6** درصد (2.1 درصد بیشتر از سال گذشته)
- مردان **50.1** درصد (1.8 درصد بیشتر از سال گذشته)

- جمعیت زنان روستایی در حال حاضر **30 درصد** زنان کشور برآورد می گردد.
- متوسط جمعیت زنان روستایی در جهان **25 درصد** کل جمعیت زنان است.
- سهم زنان روستایی از تولیدات کشاورزی تا حدود **40 درصد** برآورد می گردد.
- سهم زنان روستایی از تولید ناخالص داخلی (GDP) به دلیل **ماهیت نامرئی بودن** و قرار گرفتن در حیطه **اقتصاد زیر زمینی** به طور دقیق مشخص نیست ولی رقمی در حدود **3الی 4 درصد** تخمین زده می شود.

● دلایل **کاهش** سهم اشتغال زنان در بخش کشاورزی سال 1401 نسبت به سال گذشته:

● پایان یافتن پاندومی کووید-19 ، افزایش مراودات اقتصادی، رشد سایر بخش ها، افزایش سهم صادرات نفت، رونق اقتصادی و .... بوده است.

- به دلیل در سایه بودن فعالیت های کشاورزی زنان روستایی در بسیاری از نقاط جهان میزان سهم آنان در **سامانه های حسابداری ملی (SNA)** **کاملاً مشخص نیست.**
- در بسیاری از موارد فعالیت های اقتصادی زنان در **حیطه اقتصاد زیر زمینی (Under ground Economy)** قرار می گیرد.
- میزان و حجم اقتصاد زیر زمینی در کشورهای توسعه یافته کمتر و در کشورهای در حال توسعه بیشتر است.
- در جهان بیش از 60 درصد از کارها بر عهده زنان است.
- در کشورهای صنعتی زنان **33 درصد کمتر** از مردان درآمد دریافت می کنند.

- زنان در دنیا به طور متوسط 10 درصد درآمد تولید شده و یک درصد مالکیت را در اختیار دارند.
- زنان در کشورهای توسعه یافته به طور متوسط 2 ساعت و در کشورهای در حال توسعه 3 ساعت بیشتر از مردان کار می کنند.
- نتایج تحقیقات نشان می دهد که بین درصد **رشد اشتغال زنان روستایی** و **درصد رشد تولید ناخالص داخلی (GDP)** رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.
- کشش میزان رشد تولید ناخالص داخلی نسبت به رشد اشتغال زنان در بخش کشاورزی به طور متوسط در کشورهای خاور میانه **96 درصد** **درصد** بوده است (دستاوردهای بسیار مهم در برنامه ریزی).

- به عقیده اقتصاددانان ، رابطه بین متغیر اشتغال و دستمزد زنان روستایی و توسعه از **منحنی کوزنتس (به شکل L وارونه)** تبعیت می کند.
- فعالیت های کشاورزی زنان روستایی **سه** محور عمده دارد.
- 1- به صورت نامرئی و بدون مزد در راستای کمک به خانوار
- **(بخشی از اقتصاد زیر زمینی)**
- 2- به صورت کار در مزارع دیگران و دریافت دستمزد (به مراتب کمتر از مردان) بدون برخورداری از خدمات بیمه ای و بهداشتی
- 3- به شکل **تولید در واحدهای خرد** و به صورت **کار آفرینی** (استفاده از ظرفیت های رها شده)

- رابطه بین کار زنان و وسعت زمین های کشاورزی:
- - در واحدهای بزرگ زنان روستایی مشغول کارهای خانگی هستند.
- - در واحدهای متوسط زنان با اجر و مزد پایین کار می کنند.
- در مزارع کوچک زنان مجبور به کار در مزارع دیگران به صورت کارمزدی یا برای خود هستند.
- بنابراین:
- نقش زنان خانوارهای دهقانی سطح پایین، چشمگیرتر از خانواده های دهقانی سطح بالاست.

- تاثیر فعالیت های اقتصادی زنان روستایی بر متغیرهای کلان اقتصادی:
- تولید ناخالص داخلی (GDP)
- اشتغال کل (TE)
- سطح عمومی قیمت ها (CPI و PPI)
- نرخ ارز (e)

- افزایش سطح تحصیلات زنان از طریق:
- افزایش نرخ مشارکت اقتصادی، افزایش سرمایه های اجتماعی، افزایش بهره وری عوامل تولید، افزایش تقاضای داخلی برای کالاها، تنوع در تولید، ارائه ایده های جدید در تولید و مدیریت و ...
- بر رشد اقتصادی موثر و کاهش ضریب جینی بوده است.
- بر اساس نتایج حاصل از پژوهش ها:
- فعالیت های اقتصادی زنان روستایی با متغیرهایی همچون، سطح سواد زنان، تعداد فرزندان، سطح سواد همسر، سطح سواد مادر، موقعیت شغلی پدر، دسترسی به رسانه های اجتماعی و ... در ارتباط است و تاثیر می پذیرد.

● تحقیقات انجام شده بیانگر آن است که:

● مهاجرت مردان از روستاها به دلایلی همچون فقدان شغل مناسب در روستا، درآمدهای پایین، بیکاری فصلی و پنهان، کوچک بودن واحدهای بهره برداری و ... سبب شده است تا روستاها تا حدودی **بافت زنانه** پیدا نمایند.

● زنان روستایی توانسته اند پس از سپری نمودن مراحل توانمندسازی و ایجاد گروههای توسعه مشارکت اجتماعی، **افزوده شدن ظرفیت عاملیت تغییر**، تولید صنایع دستی، ایجاد صندوق های خرد، تغییر الگوی کشت و ... ،

در **کاهش فقر و باز گرداندن مردان** به روستا به میزان **55 درصد** موثر باشند.

- پژوهش های انجام شده نشان می دهد:
- **صندوق های اعتبارات خرد روستایی** توانسته است در موارد زیر بر اقتصاد روستاها تاثیر گذار باشند.
- - افزایش درآمد زنان روستایی
- - افزایش دسترسی به شبکه های بازار
- - ارتقاء جایگاه زنان در خانوار و افزایش مشارکت آنان در تصمیم گیری
- - بهبود جایگاه زنان در خانوار
- - افزایش اعتماد به نفس زنان و **بالا بردن سطح مشارکت آنان در فعالیت های گروهی - حفظ کالاهای زیست محیطی (کشش نزدیک به یک)**
- - کاهش فقر

- ترویج و آموزش کارآفرینی از جمله کارهایی است که به وسیله دفتر توسعه فعالیت های کشاورزی زنان روستایی و عشایری انجام می گیرد.
- برای پیشینه نمودن سود در فعالیت های کارآفرینی بانوان، این فعالیت باید مشمول قوانین و قواعد اقتصادی باشد.
- منظور از سود در اینجا هم سود فردی (Profit) و هم سود اجتماعی (Benefit) است.
- سود اجتماعی به معنی رعایت علمی و قانونمند ملاحظات زیست محیطی ، عمل به اصول علم اکواکولوژی، حرکت در راستای تغییر مثبت و مطلوب متغیرهای کلان اقتصادی (تولید ناخالص داخلی، اشتغال مولد کل، درآمد سرانه و ...) و .... است.

● راهکارهای **بیشینه سازی منفعت فردی و اجتماعی** از فعالیت های کشاورزی زنان روستایی:

● - اصلاح الگوی مناسب تولید (تکیه بر مزیت های نسبی و رقابتی)

● - افزایش بهره وری نیروی انسانی

● - ترویج فرهنگ کارآفرینی

● - مدیریت، تقویت و تکمیل حلقه های زنجیره ارزش محصولات

- شناسایی و کشف **مزیت های نسبی** (Comparative advantage) فعالیت های کشاورزی و تبدیل نمودن آنها به **مزیت های رقابتی** (Competitive advantage)
- اصلاح الگوی فعالیت های اقتصادی
- مدیریت، تقویت و تکمیل حلقه های زنجیره های ارزش محصولات
- * حلقه پیش از تولید (تهیه و رسانش به موقع نهاده ها)
- ** حلقه تولید- افزایش بهره وری عوامل تولید
- بهره وری کل (TFP)
- بهره وری جزئی (PP)

- *** حلقه های بعدی
- حمل و نقل، فروش ، نگهداری، تبدیل ، مصرف نهایی داخلی، مصرف نهایی خارجی(صادرات)
- تامین خرد مالی (Microcredit) زنان روستایی
- طرح زنان کارآمد، روستای سرآمد

طرح شناسایی زنان نخبه روستایی و عشایری (سرمايه های نمادين به تعبير
بوردو)

به دليل برخورداری از هوش عاطفی بالا و بهره گیری از زمینه های
فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مناطق مختلف، افرادی توانسته اند ضمن
کسب موفقیت های قابل ملاحظه، به الگوهای موفق برای دیگران تبدیل
شوند.

معرفی نمونه ها:

ارائه طرحهای اجرایی در زمینه رونق زنجیره های ارزش محصولات
فعالیت های خرد روستایی

- برنامه ریزی منطقه ای برای محصولات خرد (فعالیت های کشاورزی زنان روستایی)

- برنامه ریزی منطقه ای فرآیندی است در جهت تنظیم و هماهنگ کردن برنامه های مختلف اقتصادی- اجتماعی با نیازها و امکانات محلی.
- به عبارت دیگر:
- برنامه ریزی منطقه ای فرآیندی است در جهت مشارکت مردم مناطق مختلف در برنامه ریزی ها و فراهم آوردن موجبات برنامه ریزی از پایین به بالا به منظور انطباق برنامه های کلان ملی با ویژگی های منطقه ای
- برنامه ریزی منطقه ای و مشارکتی، همپوشانی زیادی دارند.

- **مراحل برنامه ریزی منطقه ای:**
- - بررسی و گردآوری اطلاعات
- - طبقه بندی و تجزیه و تحلیل اطلاعات
- - تعیین اهداف برنامه ریزی و راههای دست یافتن به آن
- - بررسی گزینه های مختلف و انتخاب بهترین گزینه یا گزینه ها
- - انطباق گزینه انتخاب شده با اهداف برنامه
- - تهیه طرحها و اقدامات
- - تصویب برنامه منطقه ای
- - اجرای برنامه
- - نظارت بر اجرای برنامه

- برنامه ریزی از پایین به بالا
- مشکلات قانون گذاری و ساختاری
- حرکت از برنامه ریزی بخشی به منطقه ای
- **فاصله اقتصادی** ، عامل و انگیزه برنامه ریزی منطقه ای
- - سهولت یا سختی جا به جایی کالا، خدمات و سرمایه در یک منطقه (افزایش هزینه ها، هزینه جابه جایی سرمایه های فیزیکی و انسانی)
- - استقرار بنگاهی - چگالی اقتصادی
- - سرریز دانش و اطلاعات
- - اندازه بازار
- - متغیرهای جغرافیایی

- - متغیرهای مرکب اقتصادی (روند تغییرات شاخص فلاکت و ....)
- متغیرهای اجتماعی و روند تغییرات آنها (سرمایه های اجتماعی بین گروهی ، مهاجرت و ....)
- گرچه فاصله اقتصادی مفهومی رفاهی - اقتصادی است، ولی در مواردی می تواند با فاصله اقلیدسی نیز همپوشانی داشته باشد.

- - لزوم حساسیت و نگاه زنجیره ای در بخش کشاورزی به دلایل:
- ویژگیهای محصولات کشاورزی نظیر فساد پذیری ، فصلی بودن تولید محصولات کشاورزی، شکل ویژه و مشکلات حمل و نقل، نوسان و تغییرات عملکرد به دلایل بیولوژیک و غیر بیولوژیک، عرضه تاخیری، محدودیت سطح تقاضا در صورت تغییرات قیمت و درآمد (پایین بودن کثش قیمتی و درآمدی تقاضا) و ..... لزوم نگاه زنجیره ای را بیشتر ایجاب می کند.
- معرفی زنجیره ها در اقتصاد
- زنجیره تولید (PC) ، زنجیره تامین (SC) و زنجیره ارزش (VC)

● تعریف زنجیره ارزش:

● مجموعه فعالیت هایی که در یک صنعت یا محصول خاص بر روی مراحل مختلف تولید، نگهداری، فراوری، حمل و نقل و ... صورت می گیرد تا محصولات با کیفیت بالاتر به دست مصرف کننده نهایی برسد و در هر مرحله خلق ارزش صورت گیرد.

● تفاوت زنجیره ارزش و تامین:

● - زنجیره عرضه شامل فعالیت های مرتبط با تهیه ، تدارک و تبدیل است اما زنجیره ارزش مفهومی گسترده تر دارد و همه فعالیت هایی را در بر می گیرد که ایجاد ارزش می کند.

- در زنجیره عرضه، فرآیند بالادستی و از جانب محصول به مشتری است ولی در زنجیره ارزش فرآیند پایین دستی و از جانب مشتری به محصول است.
- - در زنجیره عرضه کسب رضایت مشتری هدف است در حالی که در زنجیره ارزش مزیت رقابتی هدف می باشد. **در زنجیره ارزش محور اصلی فشار عرضه ولی در زنجیره ارزش کشش تقاضاست.**
- **تعریف ارزش و تفاوت آن با قیمت**
- **Price is what you pay but value is what you get.**
- اهداف زنجیره های ارزش:
  - - افزایش کارایی و بهره وری
  - - افزایش رقابت پذیری محصولات
  - - دستیابی به امنیت غذایی
  - - حفظ و صیانت از منابع طبیعی و شاخص های توسعه پایدار

- خلق ارزش و درآمد پایدار
- - افزایش اشتغال مولد و پایدار
- - رعایت جنبه های زیست محیطی
- - جلوگیری از تورم ساختاری و حرکت در مسیر رشد شاخص های رفاه
- جایگاه زنجیره های ارزش در سیاست گذاری محصولات کشاورزی

- میزان حمایت ها از بخش کشاورزی در کشورهای توسعه یافته نسبت به کشورهای در حال توسعه بیشتر است.
- دولت فدرال آمریکا سالانه 389 دلار به ازای هر خانوار آمریکایی به بخش کشاورزی کمک می کند (بانک جهانی، 2021).
- حمایت ها از بخش کشاورزی شامل چهار مورد است.
- 1- **حمایت از تولید (PSE)** که شامل دو قسمت حمایت های قیمتی (MPS) و غیر قیمتی (NMPS) است.
- حمایت های غیر قیمتی نیز شامل دو مورد حمایت های بودجه ای (BOT) و غیر بودجه ای (NBOT) است.
- حمایت های بودجه ای مواردی همچون یارانه وام ها، سهم دولت از بیمه محصولات، کمک های بلا عوض و .... را در بر می گیرد.

- حمایت های غیر بودجه ای نیز شامل اقدامات اساسی و زیر بنایی نظیر تغییر نظام بهره برداری، تغییر سبک کشاورزی، **تشکیل تعاونیهای تولید، ایجاد تشکل هل و حمایت از زیر ساختهای بازار و بازاریابی و ..... است.**

- حمایت از زیر ساخت های بازار و بازاریابی شامل کارهای فیزیکی و زیر بنایی (احداث جاده، تاسیسات ، به روز رسانی ناوگان حمل و نقل، توسعه صنایع تبدیل و نگهداری،) و **فعالیت های مدیریتی برای اصلاح و بهبود بازاریابی است.**

- از جمله فعالیت های مدیریتی نیز می توان به مواردی همچون برگزاری بازار بورس کالایی، توسعه قراردادهای آتی، کشاورزی قراردادی و در نهایت **تقویت زنجیره های ارزش** اشاره کرد.

- 2- حمایت از خدمات عمومی (GSSE)
- 3- حمایت از مصرف کنندگان (CSE)
- 4- حمایت کل (TSE)

● **فعالیت های بازاریابی :**

● 1- عملیات بازاریابی

● 2- فرآیندهای بازاریابی

● عملیات بازاریابی شامل مواردی همچون حمل و نقل، نگهداری، تبدیل، بسته بندی، انبارداری و ..... است

● فرآیندهای بازاریابی نیز تبلیغات، **برندسازی** (نام و نشان ویژه تجاری ناشی از ایجاد مطلوبیت درازمدت و پایدار)، استاندارد سازی و ... هستند.

● **تبلیغات و کشف تقاضاهای پنهان کالاهای داخلی در خارج کشور**

● بازاریابی گیاهان دارویی:

- در ایران نزدیک به 2300 گونه گیاهی با خاصیت دارویی شناخته شده است.
- گسترش اکولوژیکی کشت و پرورش گیاهان دارویی در کشور
- سطح زیر کشت گیاهان دارویی در سال 1399 حدود 200 هزار هکتار بوده است.
- زعفران و گل محمدی به ترتیب مقام اول و دوم تولید و صادرات این گیاهان را به خود اختصاص داده اند.
- بر اساس آمارهای موجود، برآورد می گردد سالانه 35000 تن گیاه دارویی از عرصه های طبیعی نیز برداشت شود.

- بازاریابی خارجی گیاهان دارویی و تفاوت آن با بازاریابی داخلی
- صادرات دوباره (Re export)
- جریان عمده مواد خام (GFM) در خصوص گیاهان دارویی محصولات صادراتی به ویژه گیاهان دارویی
- برای برخی کشورها صادرات دوباره محصولات کشاورزی (Re) اهمیت فوق العاده دارد

باتشکر